

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

УДК 343.36.222 (477+4)

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.6/22>

Фелик О.В.

Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету
«Одеська юридична академія»

ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВВЕДЕННЯ В ОМАНУ СУДУ АБО ІНШОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ

У статті проводиться дослідження предмета кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. На підставі загальних теоретичних положень, які стосуються предмета кримінального правопорушення, автор з'ясовує погляди на предмет діяння, передбаченого ст. 384 КК України, виокремлює з них позитивні положення, полемізує з цього приводу з авторами існуючих публікацій. Крім того, аналізуючи позитивні погляди на предмет кримінального правопорушення автором формулюється власне поняття предмета кримінального правопорушення.

Враховуючи погляди науковців щодо окресленої у статті теми, автором з'ясовується питання місця предмета складу кримінального правопорушення, в структурі загального складу діяння і, зокрема, складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК. Також, автором розглядаються ознаки предмета окресленого діяння.

Аналізуючи предмет складу кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК), автор встановлює родові та видові ознаки предмета, притаманні конкретному предмету кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, а також спеціальні його ознаки.

На підставі проведеного дослідження автором формулюється власне визначення предмета складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК

Ключові слова: предмет складу кримінального правопорушення, введення в оману суду або іншого уповноваженого органу, предмет відносин, ознаки предмета складу кримінального правопорушення, родові ознаки предмета, видові ознаки предмета, спеціальні ознаки предмета, склад кримінального правопорушення.

Постановка проблеми. Враховуючи те, що предмет кримінального правопорушення відноситься до числа обов'язкових ознак діяння введення в оману суду або іншого уповноваженого органу, отже, істотно зростає його роль при кваліфікації цього кримінального правопорушення, тому проблеми, які стосуються предмета аналізованого діяння, потребують подальшого поглибленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що проблемі предмета кримінального правопорушення присвячені роботи М.І. Бажанова, В.Я. Тація, М.Й. Коржанського, В.К. Матвійчука, П.П. Андрушка, М.І. Панова, І.О. Харь, с. Б. Гавриша, П.С. Матишевського, Е.В. Фесенка та ін. Проте, до цього часу відсутнє комплексне дослідження предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України.

Формулювання цілі статті. Цілі дослідження цієї статті можна визначити як такі:

- дослідити предмет кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК України);
- провести критичний аналіз існуючих поглядів на предмет кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК України).

Викладення основного матеріалу. Перш за все звернемося до загальних теоретичних положень, які стосуються предмета кримінального правопорушення. У контексті зазначеного вище важливо звернути увагу на те, що досліджуваний нами склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 384 КК, належить до категорій так званих предметних діянь, обов'язковою ознакою

яких є предмет кримінального правопорушення, який можна зрозуміти з диспозиції ст. 384 КК. Проте дослідження, на наше переконання, цього надто складного предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК неможливо без його загальної характеристики на рівні загального поняття складу кримінального правопорушення. Це наштовхує нас на таку думку, згідно з якою той, хто береться за вирішення конкретних (часткових) питань без попереднього з'ясування загальних, – завжди так або інакше буде наштовхуватись на певні невирішені загальні питання.

У науці кримінального права відсутня єдність поглядів щодо загального поняття «предмет кримінального правопорушення». У той же час з'ясування цієї проблеми, на наше переконання, заслуговує істотної уваги, оскільки предмет кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, вказує на зв'язок його з об'єктом цього діяння, з його об'єктивною стороною, а також з суб'єктом і суб'єктивною стороною цього кримінального правопорушення. Нам уявляється, що цілком справедливим у цьому плані є твердження М.М. Панова, що «поза з'ясуванням соціально-економічної правової суті предмета злочину іноді може бути суттєво ускладнене правильне встановлення і тих суспільних відносин, на які спрямоване злочинне посягання» [1, с. 50]. Перед тим як долучитись до з'ясування цієї, як ми вже зазначали, важливої проблеми, наголошуємо, що ми дотримуємося позиції, згідно з якою предмет кримінального правопорушення є самостійною обов'язковою ознакою лише для предметних складів діянь, до яких відноситься і кримінальне правопорушення, передбачене ст. 384 КК. У цьому контексті важливо наголосити, що питання про предмет, у тому числі й цього складу кримінального правопорушення, має не тільки теоретичне, але й надто важливе практичне значення. Це зумовлено тим, що міра відповідальності суб'єкта певним чином залежить від того, що буде визначено предметом такого складу кримінального правопорушення. Так, предмет складу цього кримінального правопорушення має значення для правильної кваліфікації вчиненого діяння, а також для відмежування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК від суміжних складів кримінальних правопорушень. Крім того, предмет кримінального правопорушення може бути також і критерієм розмежування злочинного і не злочинного діяння.

Як ми вже зазначали вище, що стосовно поняття «предмет кримінального правопору-

шення» висловлювалися різноманітні погляди: 1) М.Й. Коржанський заявляв, що «предмет злочину – це матеріальна річ, в якій проявляються певні сторони (властивості) суспільних відносин (об'єкта злочину), шляхом фізичного або психічного впливу, якій завдається соціально небезпечна шкода у сфері суспільних відносин (тобто предмет – це матеріальна сторона об'єкта, але не сам об'єкт)» [2, с. 132]; 2) П.С. Матишевський та Е.В. Фесенко переконують, що «предметом злочину є речі матеріального світу (матеріалізовані утворення), безпосередньо впливаючи (діючи) на які шляхом їх вилучення, створення, знищення, зміни їх вигляду або правового режиму тощо, винна особа посягає на цінності (блага), що належать суб'єктам суспільних відносин...» [3, с. 132]; 4) В.Я. Тацій стверджував, що «предмет злочину – це будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність в діях особи ознак конкретного складу злочину» [4, с. 17]; 5) М.І. Бажанов наполягав на тому що, «предмет злочину – це... та річ (фізичне утворення) матеріального світу, з поведженням з якою закон пов'язує певну кваліфікацію, а значить і відповідальність» [5, с. 33]. 6) М.І. Панов під предметом кримінального правопорушення розуміє «...предмети, речі матеріального світу, що виступають матеріальною формою вираження (субстратом) суспільних відносин або необхідною умовою, засновником або ж свідченням існування нормального функціонування суспільних відносин...» [6, с. 9]; 7) М.М. Панов повідомляв, що «до категорії предмет злочину включає не тільки фізичні предмети (речі, майно), але й реально існуючі явища об'єктивного світу, енергію (електричну, теплову та ін.), а також інформацію, у зв'язку з існуванням чи створенням яких або їх обігом вчиняється злочин» [7, с. 44]; 8) Є.В. Лашук запевняє, що «предмет злочину – це факультативна ознака об'єкта злочину, що знаходить свій прояв у матеріальних цінностях, які людина може сприймати своїми органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами, з приводу яких та/або шляхом безпосереднього впливу на які вчиняється злочинне діяння» [8, с. 5]; 9) О.Ю. Вітко допускав, що «предмет злочину є необхідний (обов'язковий) для предметних складів злочинів елемент складу злочину, яким можуть бути будь-які речі, будь-яка інформація, будь-яка енергія, які мають матеріальний вираз, з властивостями яких та з вказівкою на який закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність складу злочину

в діяннях особи» [9, с. 32]; 10) І.О. Харь заявляє що «як предмет злочину можуть виступати: майно, будь-які предмети, тварини, дерева тощо. Тобто усе, що доступне для сприйняття, фіксації та виміру» [10, с. 61]; 11) В.К. Матвійчук зазначав, що «предмет злочину – будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність у діях особи ознак конкретного складу злочину» [10, с. 93].

Аналіз поглядів, викладених вище на предмет складу кримінального правопорушення дає нам можливість погодитися з думкою професора В.Я. Тація, який справедливо стверджує, що «в наш час у науці кримінального права головним чином привалює підхід до визначення предмета злочину як речі матеріального світу, з певними властивостями якої закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність у діяннях особи ознак конкретного складу злочину» [4, с. 35; 12, с. 35]. Крім того, на наше переконання, зосереджується увага на тому, що «предметом злочину визначається лише предмет (зокрема, речі, майно)» [2, с. 134; 3, с. 132; 13, с. 75; 4, с. 17; 5, с. 33; 6, с. 67–73]. Крім того, важливо звернути увагу на те, що «існує інше бачення предмета кримінального правопорушення, а отже і визначення його поняття, який, певною мірою пов'язували з досягненням науки і техніки, новітніми (зокрема, в тому числі інформаційними) технологіями» [6, с. 54]. Нам подобається визначення предмета, кримінального правопорушення М.М. Панова [7, с. 47]. Крім того, на наше переконання, є підхід до описання предмета кримінального правопорушення Є.В. Лашука [8, с. 5]. Зазначені нами вище погляди стосовно поняття «предмет злочину» доповнює підхід О.Ю. Вітка, який зазначає, що «...ними можуть бути будь-які речі, будь-яка інформація, будь-яка енергія, які мають матеріальний вираз, з властивостями яких та з вказівкою на які закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність складу злочину в діянні особи» [9, с. 32]. Цікавими і такими, що мають бути врахованими є зміст визначення предмета кримінального правопорушення, запропонованого І.О. Харь та В.К. Матвійчуком. Крім того, у понятті «предмет кримінального правопорушення» потребують з'ясування тотожності або відмінності такі поняття, як: «інформація», «відомості». Також заслуговує на вирішення таке дискусійне положення стосовно місця предмета кримінального правопорушення: чи воно є складовою об'єкта діяння, чи воно є окремою ознакою

кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК.

Перш за все запропонуємо власне визначення поняття «предмет кримінального правопорушення» з врахуванням його доповнення позитивними приписами. Отже, під поняттям «предмет кримінального правопорушення» слід розуміти необхідну (обов'язкову) для предметних складів кримінальних правопорушень ознаку складу діяння, якою можуть бути не тільки фізичні предмети (будь-які речі, будь-яке майно, тварини, дерева, рослини), але й реально існуючі явища об'єктивного світу, енергія (електрична, тепла та ін.), інформація, відомості, які мають матеріальний вираз, які людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами, тобто усе, що доступне для сприйняття, фіксації, виміру, з певними властивостями яких закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність у діяннях особи ознаки конкретного складу кримінального правопорушення.

По-друге, з'ясуємо питання місця предмета складу кримінального правопорушення, в структурі загального складу діяння і, зокрема, складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК. Враховуючи зазначене, проаналізуємо погляди авторів щодо місця предмета складу кримінального правопорушення у структурі діяння, передбаченого ст. 384 КК. З цього приводу існують різні погляди: 1) В.К. Матвійчук, В.В. Матвійчук, В.О. Матвійчук, І.О. Харь запевняють, що «предмет складу кримінального правопорушення знаходиться за межами об'єкта того чи іншого діяння» [14, с. 61; 15, с. 53]; 2) Л. Брич, М.Й. Коржанський, А.А. Музика та Є.В. Лашук заявляють, що «предмет кримінального правопорушення як складова об'єкта кримінального правопорушення» [17, с. 222; 16, с. 9; 18, с. 9]; 3) В.Я. Тацій, П.С. Матишевський, Є.В. Фесенко запевняють, що «предмет злочинного діяння несамостійний елемент складу кримінального правопорушення а лише факультативна ознака діяння, що тісно пов'язана з об'єктом кримінального правопорушення» [19, с. 36-37; 3, с. 132-133]; 4) В.К. Матвійчук переконує, що «предмет злочину є самостійною ознакою конкретного складу злочину» [20, с. 136]; 5) О.Ю. Вітко вважає, що «предмет злочину є самостійним обов'язковим лише для предметних складів злочину елементом та пов'язаний з об'єктом злочину таким же чином, як і з іншими елементами складу злочину...» [9, с. 27–28]. Судження першої групи авторів, мають позитивні погляди, оскільки предмет складу кримінального

правопорушення відносять за межі об'єкта складу кримінального правопорушення.

Для більш поглибленого з'ясування такої ознаки досліджуваного кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК та його ознаки – предмета, що впливає з змісту цієї статті, і зручності її виявлення, доцільно ці питання розглядати окремо. Ми підтримуємо в цьому плані твердження В.Я. Тація тому, що «певні властивості предмета злочину зумовлюють необхідність надання їй певної правової значимості в конкретному складі злочину». Так, наприклад властивості предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, дають нам можливість з'ясувати належним чином про відповідальність за введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Тому, вкотре слід погодитися з думкою професора В.Я. Тація, що «виділення предмета кримінального правопорушення в окрему ознаку з наданням йому законодавцем того чи іншого значення, властивостей, функцій визначає його як самостійну і необхідну ознаку конкретного складу кримінального правопорушення (факультативну – загального складу кримінального правопорушення)» [4, с. 132]. Це, певною мірою підтвердив М.Й. Коржанський, зазначивши те, що «об'єктом злочину завжди є суспільні відносини, а предмет – це матеріальна річ, складова частина об'єкта злочину» [106, с. 9-10], але все-таки складова об'єкта. Не можна також підтримати групу авторів, які принципово дотримуються думки, що «предмет злочину може для певної мети мати інші правові функції, має інше призначення і є лише предметом суспільних відносин» [20, с. 136]. Крім того, слід підтримати позицію В.Я. Тація, що «предмет конкретного складу злочину і предмет відносин (складова структура об'єкта) не є тотожними» [19, с. 27]. Виходячи з означеного вище предмети кримінального правопорушення можна класифікувати залежно від вираження в них тих або інших властивостей. Тому ми дотримуємося концепції, що «предмет злочину перебуває за межею об'єкта та є самостійною ознакою предметних складів злочину» [21, с. 172], оскільки він має певні властивості (ознаки), які відділяють його від об'єкта.

Маючи таке теоретичне підґрунтя описане нами вище, перейдемо до аналізу предмета складу кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК). При цьому зосередимо увагу на тому, що предмет кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК має наступне кримі-

нально-правове значення для: 1) встановлення у суспільно-небезпечному діянні складу кримінального правопорушення як підстави кримінальної відповідальності; 2) правильної кваліфікації кримінального правопорушення; 3) відмежування його від суміжних кримінальних правопорушень та аналогічного адміністративно-правового делікту; 4) оцінки суспільної небезпеки кримінального правопорушення.

Розглянемо існуючі погляди на предмет складу кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу: 1) В.І. Борисов, В.І. Тютюгін під предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК розуміють «викривлені відомості про фактичні обставини справи або повідомлення неправдивих відомостей, що можуть призвести до порушення інтересів правосуддя і винесення незаконного рішення (в показаннях свідка чи потерпілого, висновок експерта, звіт оцінювача про оцінку майна, неправильний переклад, зроблений перекладачем)» [22, с. 75–76]; 2) В.І. Осадчий, С. С. Чернявський запевняють, що «предметом цього злочину є докази» [23, с. 959]; 3) В.М. Нікітенко наполягає на тому, що «стосовно ст. 384 КК законодавцем безпосередньо визначені... предмет, тому його встановлення є обов'язковим, зокрема: 1) показання (ст. 384 КК...); 2) висновки експерта, звіт оцінювача про оцінку майна, переклад (ст. 384 КК); 3) письмові, речові і електронні докази у цивільному, адміністративному та господарському судочинстві (ст. 384 КК). Варто сказати, що визначення предмету злочину, передбаченого ст. 384 КК, пов'язано із суб'єктом злочину... до предмета злочину... слід віднести висновок спеціаліста, оскільки відомості зазначені в ньому, так само, як і в перекладі чи звіті про оцінку майна, можуть мати значення для встановлення фактичних обставин справи чи провадження. Предметами цих злочинів є інформація (відомості чи повідомлення) яка матеріалізована у відповідній формі» [24, с. 111]; 4) Н.Ю. Алексеева заявляє, що «предметом цих злочинів названо завідомо неправдиве показання свідка чи потерпілого, завідомо неправдивий висновок експерта, завідомо неправдивий переклад» (ст. 384 КК) [25, с. 84]; 5) М.В. Шепітько стверджує, що «предметом злочину, передбаченого ст. 384 КК щодо діяння свідка та потерпілого необхідно розглядати таку, що відповідає дійсності, інформацію у вигляді показань, які містяться у протоколах слідчих або судових дій (допиту, очної ставки, пред'явлення до впізнання, протоколах судового засідання та інших

документованих носіях що спрямовані на встановлення доказового значення)» [26, с. 54–55]. Натомість цей же автор зазначає, що «відповідно до діяння експерта, передбаченого ст. 384 КК, предметом даного злочину слід вважати таку, що відповідає дійсності, інформацію, яка міститься у висновку експерта, що спрямований на отримання доказової форми, під час здійснення правосуддя» [26, с. 61]. Також, як стверджує цей же автор, «предметом злочину в контексті діяння оцінювача, вказаного в диспозиції ст. 384, є така, що відповідає дійсності, інформація, яка міститься у звіті про оцінку майна оцінювача та отримується під час виконавчого провадження» [26, с. 65].

Виокремимо позитивні положення з існуючих поглядів на предмет складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК: 1) це викривлені відомості про фактичні обставини справи (В.І. Борисов, В.І. Тютюгін); 2) інформація (відомості чи повідомлення), яка матеріалізована у відповідній формі (В.М. Нікітенко); 3) натомість недостатньо обґрунтовані визначення предмета кримінального правопорушення такі: 1) предметом цього злочину є докази (В.І. Осадчий, с. С. Чернявський); 2) показання (ст. 384 КК), висновок експерта, звіт оцінювача про оцінку майна, переклад (ст. 384 КК), письмові речові і електронні докази у цивільному, адміністративному та господарському судочинстві (ст. 384 КК), висновок спеціаліста, оскільки відомості, зазначені в ньому, так само як і в перекладі чи звіті про оцінку майна можуть мати значення для встановлення фактичних обставин справи чи провадження (В.М. Нікітенко); 3) завідомо неправдиві показання свідка чи потерпілого, завідомо неправдивий висновок експерта, завідомо неправдивий переклад (Н.Ю. Алексеева); 4) що відповідає дійсності інформація у вигляді показань, які містяться у протоколах слідчих або судових дій та інших документованих носіях, що спрямовані на встановлення доказового значення щодо діяння експерта – що відповідає дійсності інформація, яка міститься у висновку експерта, що спрямовані на отримання доказової форми під час здійснення правосуддя, предметом злочину в контексті діяння оцінювача – є така, що відповідає дійсності інформація, яка міститься у звіті про оцінку майна (В.І. Шепітько).

Отже, до позитивного в предметі кримінального правопорушення слід віднести інформацію, відомості про фактичні обставини кримінального провадження, але завідомо неправдива, викривлена, яка матеріалізована у відповідній формі.

Щодо негативних положень, то вони викликані тим, що автори змінюють предмет кримінально-правових відносин, який завжди позитивний, оскільки суспільні відносини, які підлягають охороні завжди позитивні, а предмет складу кримінального правопорушення є негативною категорією, яка є осередком порушення позитивних суспільних відносин.

У процесі подальшого дослідження слід зазначити, що немає необхідності у безпосередній вказівці в диспозиції ст. 384 КК на всі матеріальні носії, в яких може міститися викривлена інформація. У цьому сенсі слід погодитися з думкою М. В. Шепітько, що «це зробило би кримінальне та процесуальне законодавство України нерухливим та відстаючим від науково-технічного процесу» [26, с. 46]. Тому законодавець виражено віднісся до формулювання ст. 384 КК.

На наше переконання, важливо встановити насамперед родові ознаки предмета цього кримінального правопорушення. Такий підхід надасть можливості глибше і повніше встановити видові ознаки, притаманні конкретному предмету кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК. Оскільки в структурі суспільних відносин, які розглядаються, предмет відносин стосується нематеріальних відносин, у таких відносинах його функції виконують інші соціальні цінності (наприклад блага немайнового характеру) [20, с. 135]. У цьому випадку частіше всього відносини мають завдання регулювати певний порядок і обсяг використання цих предметів для запобігання шкідливим наслідкам або загрози настання таких наслідків. У той же час такий підхід до тлумачення предмета досліджуваного кримінального правопорушення є все ж таки надто узагальненим, тому необхідно чітко вказати ознаки предмета досліджуваного кримінального правопорушення і на цій підставі не тільки правильно кваліфікувати вчинене суспільно-небезпечне діяння за ст. 384 КК України, а й відмежувати його від суміжних кримінальних правопорушень.

Для розробки поняття «предмет кримінального правопорушення», передбаченого ст. 384 КК, треба виокремити (визначити) ознаки властиві саме цьому предмету (в його родовій характеристиці). У юридичних джерелах розглядаються загальні (універсальні) ознаки, властиві кожному предмету кримінального правопорушення [1, с. 58]: соціальна, фізична юридична (нормативна) [6, с. 67–73; 8, с. 8] – це ознаки, які в даному випадку мають своє специфічне відображення.

Крім того, необхідно визначитися зі спеціальними ознаками, які відображали особливості цього предмета в його зв'язку з безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення і доповнювали б його загальні ознаки.

Спеціальні ознаки предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, такі: інформативність, імперативність і спеціальне функціональне призначення [1, с. 59]. Перш за все розглянемо загальні ознаки. Соціальна ознака вказує на зв'язок предмета кримінального правопорушення з його об'єктом [6, с. 67]. Викривлені відомості про фактичні обставини провадження, неправдива інформація про фактичні обставини кримінального провадження та інші провадження, є нічим іншим, як предметом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 382 КК, а умови, що забезпечують належне правосуддя і обсяг використання правдивої інформації (відомостей) про фактичні обставини провадження для запобігання шкідливим наслідкам суспільним відносинам (об'єкту) або загрози настання таких наслідків, виступають як предмети суспільних відносин. Саме правдива інформація від свідків, потерпілих, у висновках експертів, спеціалістів, інформація правильна в перекладі, зробленому перекладачем, правдивий звіт оцінювача про оцінку майна, непідроблені докази, отримані під час провадження виступають предметом відносин, що зумовлює виникнення та існування суспільно-значущої (позитивної) діяльності суб'єктів суспільних відносин, які забезпечують умови й обсяг використання позитивної інформації та належного забезпечення від незаконних дій щодо суспільних відносин, які охороняються ст. 384 КК. Істотна шкода цьому об'єкту спричиняється протиправним учиненням певних дій стосовно предмету суспільних відносин. У цьому випадку у сфері досліджуваних суспільних відносин з'являються особи, які перераховані в диспозиції ч. 1 ст. 384 КК. Таким чином виникає реальна загроза існуванню аналізованих суспільних відносин. У той же час фізична ознака предмета кримінального правопорушення, на переконання М.М. Панова «як правило, свідчить, що він за загальним правилом є матеріальним вираженням існування тих

чи інших суспільних відносин (в одних випадках він є субстратом останніх, а в інших матеріальним відтворенням цих відносин або свідченням їх існування) [1, с. 60]. До предмета кримінального правопорушення, що нами досліджується (на підставі ознаки, що розглядається), слід «віднести й такі об'єктивно існуючі явища, що можуть емпірично визначитися і сприйматися органами чуття людини чи технічними засобами (наприклад, інформація, у нашому випадку – про фактичні обставини певного провадження)» [1, с. 60]. У той же час юридична (нормативна) ознака вказує на предмет складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, який впливає зі змісту ст. 384 КК, як обов'язкову ознаку кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК. Юридична ознака свідчить, що стосовно інформації про фактичні обставини провадження, особи вчиняють визначені у ст. 384 КК незаконні дії. У той же час імперативність як ознака предмета складу кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу тісно пов'язана з юридичною їх ознакою і вказує на те, що положення, а саме: заборони в ст. 384 КК повинні беззастережно виконуватися всіма фізичними особами.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна сформулювати наступне визначення предмета складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК: «Під предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК слід розуміти (щодо свідка та потерпілого) завідомо неправдиву інформацію про фактичні обставини провадження, у вигляді показань, які містяться у протоколах слідчих або судових дій та інших документованих носіях; (щодо експерта та спеціаліста) завідомо неправдива інформація про фактичні обставини провадження, яка міститься у їх висновку; (щодо оцінювача) завідомо неправдива інформація, що міститься у звіті оцінювача про оцінку майна; (щодо перекладача) завідомо неправильна інформація, що міститься в перекладі про фактичні обставини провадження; (щодо доказів) завідомо недостовірні або підроблені докази впровадженні».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Панов М.М. Кримінальна відповідальність за незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення: дис. ... канд. юрид. наук. спец. 12.00.08. – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. Харків: Інститут вивчення проблем злочинності Академії Правових наук України, 2006. 194 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник для студентів юрид. вузів і фак. / за ред. П.С. Матишевського, П.П. Андрушка. с. Д. Шапченка. К. : Юрінком Інтер, 1997. 512 с.
3. Коржанський М.Й. Об'єкт і предмет злочину : монографія. Донецьк : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2005. 252 с.
4. Тацій В.Я. Об'єкт та предмет злочину у Радянському кримінальному праві. Харків: Вища школа, 1988. 198 с.
5. Бажанов М.І. Кримінальне право України. Загальна частина [Конспект лекцій]. Дніпропетровськ: Пороги, 1992. 168 с.
6. Панов Н.І. Поняття предмета злочину за радянським кримінальним правом. Проблеми правознавства: Республ. міжвідом. наук. зб. Вип. 45. К.: Вища школа, 1984, с. 67–73.
7. Панов М.М. Кримінальна відповідальність за незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків : Монографія. Наук. ред. д-р юрид. наук, професор, акад. АПрН України В.І. Борисов. Х. : Право, 2009. 184 с.
8. Вітко О.Ю. Об'єкт і предмет злочинів у сфері емісії, розміщення або видачі цінних паперів та їх обігу : Дис... на здобуття к.ю.н. : спец. 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. Київ : Вищий навчальний заклад «Національна академія управління». 2014, 252 с.
9. Лащук Є.Ф. Предмет злочину в кримінальному праві України : дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2005. 20 с.
10. Харь І.О. Предмет злочину. Кримінальне право України. Загальна частина: Практикум: Навч. посібник / І. П. Козаченко, О. М. Костенко, В. К. Матвійчук, І. О. Харь, та ін. К.: КНТ, 2006, с. 61-62.
11. Матвійчук В.К. Предмет злочину. Кримінальне право України. Загальна частина. Практикум. Навчальний посібник / Ю.В. Нікітін, В.А. Мисливий, В.К. Матвійчук та ін. ; за заг. ред. В.В. Топчія, Г.В. Дідківської, Е.В. Катеринчук. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019, с. 93-95.
12. Кримінальне право України: Заг. Частина: Підручник; за ред. М.І. Бажана, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Х.: Право, 1997. 412 с.
13. Фесенко с. В. Цінності як об'єкт злочину. *Право України*. 1999. № 6. с. 75–78.
14. Матвійчук В.К., Матвійчук В.В. Кримінально-правова характеристика діяння порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України) : монографія ; за заг. ред. В.К. Матвійчука. Київ : Вид-во Ліра. К. 2022. 232 с.
15. Кримінально-правова характеристика проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля ; за заг. ред. проф. В.К. Матвійчука, В.І. Фелика : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 204с.
16. Коржанський М.Й. Об'єкт і предмет злочину : монографія. Донецьк : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2005. с. 152
17. Брич Л. Суміжні склади злочинів : поняття і основні ознаки. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 6. с. 102-109.
18. Музыка А.А., Лащук Є.В. Предмет злочину : Теоретичні основи пізнання : Монографія. К. : Паливода А.В., 2011. 192 с.
19. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві України [навч. посібник]. Харків : Українська юридична академія, 1994. 80 с.
20. Матвійчук В.К. Екологічна політика в системі державного управління національним господарством : Монографія / В.К. Матвійчук, Ю.О. Чугасенко, О.І. Савенков. Київ : ВНЗ «Національна академія управління». 2013. 198 с.
21. Матвійчук В.К. Кримінально-правова охорона навколишнього природного середовища (кримінально-правове та криминологічне дослідження) : Монографія. К. : Азимут-Україна, 2005. 464 с.
22. Злочини проти правосуддя : навч. посіб.; за заг. ред. проф. В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. Х. : Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2011. 160 с.
23. Осадчий В.І., Чернявський с. С. Коментар до ст. 384 КК. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко та ін. ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. 2-ге вид. перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. с. 958-960.
24. Нікітенко В.М. Кримінальна відповідальність за фальсифікацію доказів : дис... канд. юрид. наук; спец. 12.00.08. Київ, 2018. 259 с.
25. Алексеева Н.Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них : дис... канд. юрид. наук; спец. 12.00.08. Київ, 2017. 219 с.
26. Шепітько М.В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве показання : дис... канд. юрид. наук; спец. 12.00.08. Харків, 2011. 246 с.

Felyk O.V. THE SUBJECT OF A CRIMINAL OFFENCE, MISLEADING A COURT OR OTHER AUTHORISED BODY

The article examines the subject matter of the criminal offence of misleading a court or other authorised body. Based on the general theoretical provisions relating to the subject matter of a criminal offence, the author clarifies the views on the subject matter of the act under Article 384 of the Criminal Code of Ukraine, identifies the positive provisions from them, and argues with the authors of existing publications on this issue. In addition, analysing the positive views on the subject matter of a criminal offence, the author formulates his own concept of the subject matter of a criminal offence.

Taking into account the views of scholars on the topic outlined in the article, the author clarifies the place of the object of a criminal offence in the structure of the general corpus delicti and, in particular, the corpus delicti under Article 384 of the CC. Also, the author examines the features of the subject matter of the said act.

Analysing the subject matter of the criminal offence of misleading a court or other authorised body (Article 384 of the CC), the author identifies the generic and specific features of the subject matter inherent in the specific subject matter of the criminal offence under Article 384 of the CC, as well as its special features.

Based on the study, the author formulates his own definition of the subject matter of a criminal offence under Article 384 of the CC

Key words: *subject matter of a criminal offence, misleading a court or other authorised body, subject matter of relations, attributes of the subject matter of a criminal offence, generic attributes of the subject matter, species attributes of the subject matter, special attributes of the subject matter, corpus delicti of a criminal offence.*